บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

นับแต่ประเทศไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ผลกระทบต่อสังคมก็เริ่มปรากฏชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ ผลกระทบทางสังคมนี้มิได้จำกัดอยู่แต่ผู้ตกงานและครอบครัว ซึ่งประมาณว่าในปี พ.ศ. 2541 จะมีประมาณ 1.84 ล้านคน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2541 : 1) แต่ยังมีผลต่อผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ที่คาดว่าจะไม่ศึกษาต่อและจะเข้าสู่ตลาดแรงงานประมาณ 500,000 คนต่อปี (ประถมศึกษาขึ้นไป) เพราะระบบเศรษฐกิจไทยโดยรวมหดตัวลง ทำให้โอกาสการจ้างลดน้อยลงมาก นอกจากนี้ยังมีผลต่อคนยากจน ผู้อยู่ในข่ายการรับสวัสดิการทางสังคมของรัฐ เช่น เด็กก่อนวัยเรียนและนักเรียนที่รับการอุดหนุนด้านอาหารเสริม คนชราไร้ที่พึ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ที่อยู่ในความดูแลของมูลนิธิเอกชน เช่น เด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน คนพิการ เป็นต้น

ด้านประชาชนคนส่วนใหญ่ของประเทศที่อาศัยอยู่ในชนบทและมีอาชีพเกษตรกรรมยิ่งน่าเป็นห่วง เพราะสินค้าปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ ยา น้ำมัน ฯลฯ มีราคาสูงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตสูงไปด้วย เกษตรกรที่ไม่มีทุนก็ต้องกู้หนี้ยืมสินมาลงทุน แม้ต่อมาจะขายได้ในราคาดีก็ไม่คุ้มทุน และผลผลิตได้ถูกเปลี่ยนไปอยู่ในมือของเจ้าหนี้ตั้งแต่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวแล้ว เกษตรกรจึงแทบไม่ได้อะไรจาก "ราคาดี" ครั้งนี้เลย (กรมการพัฒนาชุมชน, 2541 : 1)

ขนาดและความรุนแรงของภาวะวิกฤติครั้งนี้คาดว่ายิ่งใหญ่ที่สุดนับจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เพราะระบบเศรษฐกิจไทยจะหดตัวลงระยะหนึ่ง ปัญหาเศรษฐกิจสังคมที่จะตามมามิได้จำกัดอยู่กับกลุ่มที่กล่าวถึงซึ่งเป็นผู้รับผลกระทบโดยตรง แต่จะมีผลกระทบอุปมาดังระลอกคลื่นโถม กระทบไปยังทุกหน่วยในสังคม ผ่านรายได้ที่ลดลงและค่าครองชีพที่จะสูงขึ้น เกิดปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด การฉกฉวยโอกาสจากทรัพยากรธรรมชาติหรือสมบัติของสาธารณะมากขึ้น ดังนั้นการแก้ไขปัญหาวิกฤตินี้จะไม่สามารถกระทำได้โดยวิธีเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติกันมา หรือเพียงใช้เครือข่ายงานของรัฐ การตัดงบประมาณตามเงื่อนไขของ IMF ทำให้งบประมาณที่กระทรวงด้านสังคมและชนบท คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงแรงงาน ลดลงถึง 47,956 ล้านบาท ภาวะวิกฤติครั้งนี้เกิน

ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่ใช้ภาษายาวี และภาษามลายูในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ไม่สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ (กองกรรมาธิการ, สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2542 : ตอนที่ 2 หน้า 12) จึงเป็นอุปสรรคในการที่จะให้ประชาชนเหล่านั้นมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ อันส่งผลให้ประชาชนเหล่านั้นต้องตกอยู่ในภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจต่อไป ไม่สามารถปรับปรุงวิถีการดำเนินชีวิต และวิธีการประกอบอาชีพของตนได้

จากปัญหาและสภาพการณ์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีความสนใจและคิดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบว่าเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงนั้นได้รับองค์ประกอบมาจากสิ่งใด และแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบภายใน องค์ประกอบภายนอก และระดับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายใน และองค์ประกอบภายนอกกับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะได้ทราบถึงองค์ประกอบภายใน องค์ประกอบภายนอก และระดับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. จะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายใน และองค์ประกอบภายนอกกับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. จะได้ทราบถึงองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. จะได้ทราบสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. อาจนำข้อมูลที่ได้เสนอต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาให้ความช่วยเหลือชาวเกษตรกรตามชนบทในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

6. อาจจะนำข้อมูลที่ได้เสนอต่อหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนที่มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา

7. ใช้เป็นข้อมูลประกอบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับเศรษฐกิจแบบพอเพียง และการพัฒนาสังคม

8. นำข้อนำข้อมูลที่ได้มาแปลเป็นภาษามลายู เพื่อใช้ในเผยแพร่ข่าวสารแก่ชาวชนบทในท้องถิ่นทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือการอ่านคุฎบะฮ์ก่อนละหมาดวันศุกร์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

จะศึกษาเฉพาะองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะมีการศึกษาถึงระดับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกร และศึกษาว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรดังนี้

1) ตัวแปรพยากรณ์ หรือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

1.1) องค์ประกอบภายใน ได้แก่

1.1.1) เพศ

1.1.2) อายุ

1.1.3) ศาสนา

1.1.4) สถานภาพทางครอบครัว

1.1.5) สถานภาพการสมรส

1.1.6) ระดับการศึกษา

1.1.7) รายได้ต่อเดือน

1.1.8) เงินออมต่อเดือน

1.1.9). จำนวนสมาชิกในครอบครัว

1.1.10) ตำแหน่งทางสังคม

1.1.11) ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

1.1.12) จำนวนองค์กรที่เป็นสมาชิก

1.1.13) ระยะเวลาในการนำหลักการเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปปฏิบัติ

1.1.14) จำนวนที่ดินที่ใช้ในการทำการเกษตร

1.1.15) จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเกษตร

1.2) องค์ประกอบภายนอก ได้แก่

1.2.1) ระดับปัญหา

1.2.2) การแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1.2.3) การแนะนำจากผู้นำท้องถิ่น

1.2.4) การแนะนำจากอาสาพัฒนาชุมชน

1.2.5) การช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1.2.6) การช่วยเหลือจากผู้นำท้องถิ่น

1.2.7) การช่วยเหลือจากอาสาพัฒนาชุมชน

1.2.8) ทัศนคติต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.2.9) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่

2) ตัวแปรเกณฑ์ หรือ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. องค์ประกอบ หมายถึง ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับทำการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ความสำเร็จ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจแบบพอเพียงจนบรรลุจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ และการระดมทุน

3. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับทำการเกษตรแบบผสมผสาน จนสามารถดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจแบบพอประมาณ พอมีพอกิน ไม่สุรุ่ยสุร่าย ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่โลภ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความมีเหตุผล และบรรลุจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ และการระดมทุน

4. เกษตรกร หมายถึง ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทำการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

5. จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา